

Zaak 2024-019

Datum uitspraak: 21 februari 2024

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellante

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 7 december 2023 heeft de Commissie voor de examens het tentamen behorende bij de cursus RM0213, Computercriminaliteit van 13 november 2023 dat appellante heeft gemaakt, ongeldig verklaard.
- 1.2 Verweerster en appellante zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellante heeft bij brief van 23 januari 2024 aangegeven haar beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 21 februari 2024, waar verweerster, vertegenwoordigd door mevrouw prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellante werd bijgestaan door mevrouw D. Amendt, vertrouwenspersoon van de Open Universiteit. Zij hebben via videobelverbinding deelgenomen aan de hoorzitting.

2. Overwegingen

Het beroep van appellante

- 2.1 Appellante is het niet eens met de beslissing van 7 december 2023, waarmee haar tentamen voor de cursus RM0213, Computercriminaliteit, ongeldig werd verklaard ten gevolge van het feit dat zij (meermaals) uit beeld verdwijnt voor de start van het tentamen. Ze betwist de constatering van verweerster niet, maar beroept zich op overmacht door medische omstandigheden. Bovendien benadrukt appellante dat ze voor de start van het tentamen inderdaad de ruimte heeft verlaten, maar dat zij op dat moment het tentamen nog niet heeft kunnen inzien. De tentamensessie was aldus appellante nog niet gestart.
- 2.2 Appellante verklaart de constatering van verweerster als volgt.
 - 2.2.1 Dat appellante voor de start van het tentamen de ruimte heeft verlaten, wordt door appellante niet ontkend al was zij er naar eigen zeggen niet van op de hoogte dat zij de ruimte op dat moment niet (meer) mocht verlaten. Appellante kampt met chronische ziekteverschijnselen en heeft om die reden de ruimte verlaten voor de start van het tentamen. Volgens haar was sprake van overmacht. Ook voert appellante aan dat de instructies van de Open Universiteit niet duidelijk zijn en dat zij geen 'alarmering' via het tentamensysteem ANS ontving dat zij zich niet aan de tentameninstructies hield.

- 2.3 Aanvullend betoogt appellante dat verweerster onvoldoende rekening heeft gehouden met haar persoonlijke omstandigheden en dat verweerster handelt in strijd met de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekten. Ze heeft dit standpunt in haar beroepschrift nader onderbouwd. Ook heeft de Open Universiteit haar onvoldoende gewezen op de mogelijkheden en onmogelijkheden waar ze rekening mee moet houden bij het afleggen van een online thuis tentamen. Zo was appellante er niet van op de hoogte dat zij een tentamenvoorziening aan kan vragen.
- 2.4 Verder voert appellante aan dat verweerster haar besluit niet deugdelijk heeft gemotiveerd en geen bewijsmateriaal heeft overhandigd. Zo ontbreekt een deugdelijke onderbouwing van het besluit en blijkt niet dat een belangenafweging heeft plaatsgevonden. Ook is niet duidelijk of verweerster de tentamenbeelden in zijn geheel heeft bekeken. Op basis van de beelden had verweerster volgens appellante kunnen constateren dat geen onregelmatigheden hebben plaatsgevonden na de start van het tentamen, waardoor een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden wel mogelijk is. Dit blijkt ook uit het gegeven dat de examinator het tentamenwerk van appellante heeft nagekeken en dat het cijfer 5,8 werd vastgesteld. Volgens appellante werd geen rekening gehouden met haar persoonlijke omstandigheden en haar persoonlijke belangen, en wordt zij onevenredig hard getroffen door de beslissing van verweerster.

Het standpunt van verweerster

- 2.5 Verweerster heeft tot taak om de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen (art 7:12b WHW). Zij is op grond van de wet en de OER (art 4:16 onder m) bevoegd een tentamen of een onderdeel daarvan ongeldig te verklaren, als een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.

Een onregelmatigheid is iedere gebeurtenis waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd (art. 1.3 lid bb OER en art 2.4.2. lid 1 Examenreglement).

Een onregelmatigheid of vermoeden van fraude bij een tentamen met toezicht middels proctoring wordt niet geconstateerd door de proctorsoftware, maar door de surveillant die de proctorbeelden beoordeelt. (Bijlage 2 onder 2 r bij de OER) (Bijlage B.1.) en het Privacystatement (Bijlage B.3).

Van een onregelmatigheid is in elk geval sprake in de volgende situaties (art 2.4.2 lid 2 Examenreglement) (Bijlage B.2):

a. Het door een student handelen in strijd met de instructies, vermeld in het cursusmateriaal of de regelgeving die betrekking hebben op de verplichtingen bij het afleggen van een tentamen of bijzondere verplichting, zie hiervoor ook bijlage 7: Instructies in verband met de tentamenzitting.

b. Het door een student niet volgen van de aanwijzingen/instructies van de surveillant dan wel bij een (digitale) tentamensessie.

Voorbeelden van het door onder a en b genoemde zijn:

(...)

2. Voor tentamens welke afgenomen worden middels proctoring

(...)

- Het (deels) uit beeld verdwijnen.

(...)

Instructies in verband met de tentamenzitting 2023-2024, Bijlage 7 Examenreglement (Bijlage B.2):

“Wanneer het tentamen middels proctoring wordt afgenomen, dient de student gedurende de hele tentamensessie de instructies te volgen, zoals

(...)

- de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad”

In de OER, Bijlage 2 (Bijlage B.1) staat:

“Wanneer het tentamen met toezicht middels proctorsoftware of een online mondeling tentamen wordt afgenomen, dient de student tijdens de tentamensessie

(...)

de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan.

(..)

Digitaal tentamen (DT) in studiecentrum:

(..)

-Toiletgebruik onder begeleiding van surveillant is toegestaan.

Digitaal tentamen (DT) thuis

(..)

-Toiletgebruik tijdens het tentamen is niet toegestaan.”

- 2.6 Op grond van de voornoemde artikelen heeft verweerster het tentamen ongeldig verklaard, omdat een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden op basis van het gemaakte tentamen niet mogelijk is gebleken. Daarbij is van belang dat appellante buiten beeld verdwijnt en/of de ruimte heeft verlaten na het voltooien van de systeemcheck. Aldus verweerster moeten studenten tijdens de tentamensessie diverse handelingen uitvoeren (waaronder het uitvoeren van een roomscan en het tonen van het bureaublad) en instellingen aanpassen. Na het uitvoeren van deze handelingen en het voltooien van de systeemcheck verschijnt de melding in beeld 'Instellen voltooid' en 'Let op: het is vanaf dit moment niet meer toegestaan om de ruimte te verlaten'. Ondanks deze melding verdwijnt appellante twee keer uit beeld, in totaal 3 minuten en 38 seconden. Appellante heeft na het maken van de roomscan de ruimte verlaten, waardoor voor verweerster niet met zekerheid valt vast te stellen wat zich precies heeft afgespeeld toen appellante de instructies niet opvolgde. De roomscan die appellante heeft gemaakt, wordt aldus verweerster als het ware tenietgedaan door het verlaten van de ruimte. Desgevraagd heeft verweerster toegelicht dat het verlaten van en het terugkeren naar 'de ruimte' buiten het zicht van de camera plaatsvindt. Het kennen en kunnen van appellante als tentamenkandidaat kan niet worden vastgesteld, noch valt vast te stellen of appellante het tentamen zonder hulp heeft gemaakt.
- 2.7 Verweerster betoogt dat appellante op dit moment geen geldige beschikking (tentamenvoorziening) heeft op basis van een functiebeperking. Appellante heeft de keuze gemaakt om op 13 november 2023 het DGT-tentamen thuis af te leggen met proctoring, terwijl zij de mogelijkheid had om het tentamen op een studiecentrum af te leggen. Daar zijn meer mogelijkheden om studenten tegemoet te komen voor bijvoorbeeld een toiletbezoek waarbij de integriteit van de tentamenuitslag kan worden gewaarborgd. Verweerster betoogt dat studenten die de keuze maken om een online thuis tentamen af te leggen, zich moeten committeren aan de geldende instructies. Deze instructies zijn duidelijk en kenbaar.

Het oordeel van het College

- 2.8 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich mee dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 2.9 Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.
- 2.9.1 Het College overweegt dat de regels omtrent afname van digitale tentamens zijn opgenomen in de Onderwijs- en Examenregeling en het Examenreglement en dat appellante hiermee bekend is, althans hiermee bekend had kunnen zijn.
- 2.9.2 Het College overweegt dat verweerster op grond van het Examenreglement bevoegd is om - ook na vaststelling van het tentamencijfer - een tentamen ongeldig te verklaren en te verwijderen uit het administratiesysteem. Dat de examinator het tentamenwerk van appellante heeft nagekeken en dat aldus appellante het cijfer 5,8 werd vastgesteld, betekent volgens het College niet dat hieruit moet worden afgeleid dat een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden mogelijk is. Dat het tentamenresultaat bekend is bij appellante heeft dus geen gevolgen voor *'het vermoeden van onregelmatigheden of de procedure'* zoals beschreven in het Examenreglement. Appellante kan hieraan geen rechten ontleen.
- 2.9.3 Voor het College is komen vast te staan dat de tentamensessie aanvangt bij het opstarten van het tentamen via de knop *'start tentamen'*. Het College betreft hierbij dat uit het Examenreglement en de instructie volgt dat de student gedurende de hele tentamensessie de instructies dient te volgen, zoals het niet verlaten van de ruimte en duidelijk in beeld te zijn *'behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad'*. Ook dient een student op basis van de instructies op tijd in te loggen *'op de tentamensessie zodat u voldoende tijd hebt om de systeemcheck te doorlopen'*. Het College begrijpt hieruit dat de systeemcheck onderdeel is van de tentamensessie. Deze uitleg sluit aan bij de definitie van een *'tentamensessie'* die in de OER is opgenomen. Artikel 1.3. sub nn van de OER definieert een tentamensessie namelijk als *'de duur van het tentamen inclusief, bij een tentamen met toezicht middels proctorsoftware, de mogelijkheid om 15 minuten voorafgaand aan het aanvangstijdstip van het tentamen in te loggen'*. De tentamensessie start aldus het College op het moment dat de student het tentamen opstart via de knop *'start tentamen'*, waardoor de instructies vanaf dat moment gelden.
- 2.9.4 Ook staat vast dat appellante een melding heeft gekregen na afronding van de systeemcheck, waarin uitdrukkelijk wordt medegedeeld dat het niet meer toegestaan is de ruimte te verlaten. Dat appellante deze melding over het hoofd heeft gezien, kan verweerster niet worden verweten. Voor zover appellante betoogt dat de melding de indruk wekt dat tijdens (het doorlopen van) de systeemcheck zij de ruimte wél had mogen verlaten, hetgeen in strijd is met het Examenreglement en dus voor verwarring zorgt, gaat het College voorbij aan dit standpunt. Het College overweegt dat de melding op zichzelf duidelijk is en dat appellante nadat de melding in beeld is verschenen de ruimte heeft verlaten. Dat appellante de ruimte heeft verlaten wordt door haar ook niet ontkend. Het College constateert op basis van de bewijsstukken (met name de overgelegde beeldopname) dat appellante in strijd met de instructies buiten het beeld van de camera is verdwenen en dat het verlaten van en het terugkeren naar *'de ruimte'* buiten het zicht van de camera plaatsvindt. Daarmee staat dan ook vast dat appellante de aanwijzingen/instructies die gelden bij afname van een digitaal (proctoring) tentamen heeft overtreden. Het constateren van

onregelmatigheden is reeds voldoende om tot een ongeldigverklaring van het tentamen te komen. Immers valt, ondanks de door appellante gegeven toelichting, niet met zekerheid vast te stellen wat zich heeft afgespeeld op het moment dat appellante buiten beeld verdween. Het College betreft daarbij dat verweerster gevolgd kan worden in haar standpunt dat de roomscan tenietgedaan wordt door het buiten beeld verdwijnen en/of het verlaten van de ruimte. De ongeldigverklaring betekent in dit geval niet dat appellante bijvoorbeeld niet toegestane hulpmiddelen heeft geplaatst in de ruimte nadat zij uit beeld verdween of dat zij op een andere manier heeft geprobeerd "vals te spelen", maar simpelweg dat niet kan worden vastgesteld wat er is gebeurd en dat de regels om ongeldigverklaring te voorkomen, niet zijn nageleefd. Het College is van oordeel dat de ongeldigverklaring stand kan houden.

- 2.10 Aanvullend overweegt het College dat appellante had kunnen weten dat de Open Universiteit geen gebruik maakt van 'live surveillance' maar dat de surveillance achteraf plaatsvindt middels 'record and review'. Het is dus juist dat appellante geen 'alarmering' heeft ontvangen via het tentamensysteem ANS. Dat appellante niet op de hoogte was van de wijze van surveillance kan verweerster niet worden verweten. Voor zover appellante betoogt dat door alarmeringen in te stellen, studenten van tevoren op een onregelmatigheid gewezen kunnen worden overweegt het College dat in dit specifieke geval een melding in beeld verscheen waarin stond dat studenten de ruimte niet meer mogen verlaten. De mening van appellante dat ANS en surveillance (nog) niet optimaal is ontwikkeld maakt dit oordeel niet anders.
- 2.11 Ten slotte overweegt het College dat studeren met een functiebeperking mogelijk is bij de Open Universiteit en dat studenten in dit kader ondersteuning en (tentamen)voorzieningen kunnen aanvragen. Informatie over studeren met een functiebeperking kan onder anderen worden geraadpleegd via de website van de Open Universiteit, via 'Informatie over studeren' en via het 'studentendashboard'. Hoewel het College betreurt dat appellante niet op de hoogte was van de mogelijkheden en mogelijk eerder onjuiste informatie heeft ontvangen, overweegt het College dat dit - mede gelet op de (goede) vindbaarheid van de informatie - verweerster niet kan worden verweten. Het betoog van appellante dat verweerster handelt in strijd met de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekten slaagt ook niet, nu appellante had kunnen weten dat voor online thuis tentamens andere regels gelden (zoals het niet toestaan van toiletgebruik en het niet mogen verlaten van de tentamenruimte). Het afleggen van een online thuis tentamen is niet verplicht, studenten van de Open Universiteit kunnen er ook voor kiezen om het tentamen af te leggen op een studiecentrum. Op een studiecentrum zijn mogelijkheden geschapen om aan studenten met een functiebeperking tegemoet te komen op een zodanige wijze dat de integriteit van de tentamenuitslag kan worden gewaarborgd. In die zin draagt verweerster dus zorg voor de algemene toegankelijkheid van tentamens voor studenten met een functiebeperking. Op verweerster kan enkel een verplichting voortvloeien om een individuele student met een functiebeperking meer dan gebruikelijk te faciliteren als verweerster bekend is met de beperking van die individuele student. In dit geval staat echter vast dat verweerster daarvan niet op de hoogte was, omdat appellante niet eerder kenbaar heeft gemaakt dat zij een dergelijke functiebeperking heeft. Er was dus geen aanleiding voor verweerster om appellante verdergaand te faciliteren.

Conclusie

- 2.12 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellante krijgt geen gelijk en de ongeldigverklaring van het tentamen blijft in stand.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. T. Dohmen, voorzitter, en dr. R. van Bree, dr. O. Firssova, mr. H.J.M. van Lierop en drs. I.V. Storm-Stevelmans, leden, in tegenwoordigheid van S.E.M. van der Westen LLB als secretaris

w.g. de secretaris,

S.E.M. van der Westen LLB

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

mr. T. Dohmen

voor eensluidend afschrift,

S.E.M. van der Westen LLB

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.